

Kinnitatud

Peadirektori 30.08.2018
käskkirjaga nr 1-1/18/32

JUHEND **nõuetekohase tagatise vormistamiseks**

1. Pädevus

Tarbijakaitseameti põhimääruse § 14 p 10 kohaselt on Ametil õigus oma pädevuse piires välja anda soovituslikke juhendeid õigusaktidest tulenevate tarbijakaitsealaste nõuete järgimiseks.

2. Eesmärk

Käesoleva juhendi eesmärk on anda selgitusi reisiettevõtjana tegutsemise eelduseks oleva nõuetekohase tagatise vormistamiseks.

Turismiseadusesse ning võlaõigusseadusesse on üle võetud pakettreiside ja seotud reisikorraldusteenuste direktiiv nr 2015/2302 (edaspidi ka direktiiv), mille eesmärk on viia kaitse ulatus vastavusse turu suundumustega, ühtlustada pakettreisidele ja seotud reisikorraldusteenustele ette nähtud nõudeid ning parandada tarbijakaitset.

3. Õiguslik alus

Juhendi koostamisel on lähtutud järgmistest õigusaktidest:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/2302, 25. november 2015, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ
- Turismiseadus

4. Tagatise kohustus

01.07.2018 jõustunud turismiseaduse (edaspidi ka TurS) kohaselt on tagatise kohustus:

- reisikorraldajal;
- reisivahendajal, kes vahendab Euroopa Majanduspiirkonna välise riigi reisiettevõtja koostatud pakettreise, kuna tema suhtes kohaldatakse reisikorraldaja suhtes kehtestatud nõudeid. See tähendab, et selline reisiettevõtja on küll käsitletav reisivahendajana, kuid lähtuma peab ta reisikorraldaja suhtes kehtestatud nõuetest;
- seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustaval ettevõtjal.

TurS § 15 lg 1 lause 1 näeb ette, et **reisikorraldajal peab olema tagatis TurS § 15 lõikes 3 loetletud kohustuste täitmiseks juhuks**, kui ta ei suuda oma maksevõime tõttu pakettreisilepingust tulenevat kohustust täita. Nimelt TurS § 15 lõike 3 järgi peab reisikorraldaja omama piisavat rahalist tagatist:

- 1) reisija naasmiseks reisi lähtekohta või teise kokkulepitud kohta, kui pakettreisileping sisaldab reisijavedu;
- 2) reisija majutamiseks kuni naasmiseni reisi lähtekohta või teise kokkulepitud kohta;
- 3) reisija nimel pakettreisilepingu alusel tasutud maksete tagastamiseks reisijale pakettreise ärajäämise korral või hüvitise tasumiseks pakettreise ärajäänud osa eest;
- 4) reisijale tasu tagastamiseks lunastamata pakettreise kinkekaardi eest.

Siinkohal on oluline tähele panna, et lisaks TurS § 15 lõikes 3 loetletud kohustuste täitmiseks peab tagatist saama vajaduse korral kasutada ka pakettreise jätkamiseks vastavalt TurS 15³ lg 3 punktile 2. See tähendab, et tagatise tingimused peavad võimaldama tagatist kasutada ka pakettreise jätkamiseks.

TurS § 15 lg 1 lause 2 näeb ette, et **seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustaval ettevõtjal peab olema tagatis TurS § 15 lõikes 4 loetletud kohustuste täitmiseks juhuks**, kui seotud reisikorraldusteenuste osaks olev reisiteenus jääb osutamata tema maksevõime tõttu. Nimelt TurS § 15 lõike 4 järgi peab seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustav ettevõtja omama piisavat rahalist tagatist:

- 1) reisija nimel seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustavale ettevõtjale seotud reisikorraldusteenuste eest tasutud maksete tagastamiseks reisijale seotud reisikorraldusteenuste osaks oleva reisiteenuse osutamata jätmise korral või hüvitise tasumiseks reisiteenuse ärajäänud osa eest;
- 2) reisija naasmiseks reisi lähtekohta või teise kokkulepitud kohta, kui seotud reisikorraldusteenused hõlmavad reisijavedu ja seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustav ettevõtja on reisijaveo eest vastutav;
- 3) reisija majutamiseks kuni naasmiseni reisi lähtekohta või teise kokkulepitud kohta, kui seotud reisikorraldusteenused hõlmavad reisijavedu ja seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustav ettevõtja on reisijaveo eest vastutav.

Tagatise taotlemisel ja vormistamisel on oluline jälgida, et reisiettevõtja tagatis kataks reisiettevõtja kõik turismiseadusest tulenevad kohustused.

5. Nõuded tagatisele

Reisiettevõtjale turismiseadusega ette nähtud kohustuslik tagatis peab olema kooskõlas turismiseadusega ning vastama tagatise mõttele ja eesmärgile. Ühtlasi tuleb tagatise taotlemisel ja vormistamisel lähtuda järgmistest turismiseadusega sätestatud tingimustest.

1) Reisiettevõtja tagatise liikideks on garantii ja kindlustus (TurS 15¹ lg 7);

Tagatise liigil on oluline tähtsus, kuna sellest sõltub, kas reisiettevõtja tagatis on reaalselt olemas ning vajaduse korral koheselt kasutatav. Seega on juba tagatise taotlemisel oluline jälgida, et reisiettevõtja taotleks tagatise andjalt turismiseadusega sätestatud tagatise kohustuse täitmiseks tagatisena garantiid või kindlustust, mis oleks kooskõlas turismiseadusega ning vastaks tagatise mõttele ja eesmärgile.

2) Tagatise andjaks võib olla Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis asuv kindlustusselts, krediidasutus või finantseerimisasutus (TurS 15¹ lg 8);

Tagatissüsteemi üks põhielemente on see, et tagatise annab kolmas isik, kes ei ole ise reisiettevõtja maksevõimest või selle puudumisest mõjutatud ning seeläbi on tagatud tagatise olemasolu ja säilimine olukorras, kus reisiettevõtja ei suuda oma maksevõime tõttu TurS § 15 lõigetes 3 ja 4 loetletud kohustusi täita.

Punktidest 1 ja 2 tulenevalt saab turismiseaduse tähenduses tagatiseks lugeda üksnes Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis asuva kindlustusseltsi või krediidasutuse või finantseerimisasutuse garantiid või kindlustust, mis vastab turismiseadusele. Tagatiseks ei saa lugeda muu hulgas reisiettevõtja vara või rahalisi vahendeid, sealjuures rahalisi vahendeid reisiettevõtja arveldus- või hoiusekontol.

3) tagatis antakse reisiettevõtja turismiseaduse § 15 lõikes 3 ja 4 nimetatud kohustuste täitmise tagamiseks (TurS 15¹ lg 9 p 1 koosmõjus TurS § 15³ lg 3 punktiga 3);

Et reisiettevõtja tagatise kohustus oleks nõuetekohaselt täidetud ja reisijatele turismiseadusega ette nähtud õiguste ja huvide kõrgetasemeline kaitse tagatud, **peab reisiettevõtja tagatis katma reisiettevõtja kõik turismiseadusest tulenevad kohustused**, olenemata seejuures reisiettevõtja tegevusaladest.

Vastupidisel juhul ei oleks turismiseadusega ette nähtud reisijate õiguste ja huvide kõrgetasemeline kaitse tagatud. Nimelt olukorras, kus reisiettevõtja ei suuda oma maksevõime tõttu täita pakettreisilepingust tulenevat kohustust või jääb osutamata seotud reisikorraldusteenuste osaks olev reisiteenus, tuleb reisiettevõtja tagatist kasutada reisiettevõtja kõikide turismiseadusest tulenevate kohustuste täitmiseks.

- 4) tagatis on kasutatav esimesel nõudmisel ning selle kasutamisega ei kaasne Tarbijakaitseametile rahalisi kohustusi tagatise andja suhtes (TurS 15¹ lg 9 p 2);

See tähendab, et Tarbijakaitseametil peab olema võimalik tagatist operatiivselt kasutada ning tagatise tingimustena ei tohi kasutada tingimusi, mis piiraksid või takistaksid Tarbijakaitseametil tagatise kasutamist vastavalt turismiseaduses sätestatud tingimustele ja korras.

- 5) garantii puhul on tagatise saajaks ja kindlustuse puhul on soodustatud isikuks Tarbijakaitseamet (TurS 15¹ lg 9 p 3);

Mitte reisiettevõtja, kes tagatist taotleb, ega reisija.

- 6) tagatise kasutamise tingimused peavad võimaldama tagatist kasutada vastavalt turismiseaduse §-s 15³ sätestatule (TurS 15¹ lg 9 p 4);

TurS § 15³ lg 2 näeb ette, et tagatise kasutamise otsustamise ainuõigus on Tarbijakaitseametil ning TurS § 15³ lg 3 sätestab, et tagatise kasutamiseks Tarbijakaitseamet:

- määrab reisijate poolt Tarbijakaitseametile nõuete esitamise tähtaja, mis ei või olla lühem kui 14 päeva;
- kogub reisijate nõuded ja kontrollib õigeaegselt esitatud nõuete põhjendatust, võimaluse korral pakub pakettreisi jätkamise võimalust;
- korraldab turismiseaduse § 15 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustuste täitmist ning määrab tagatise andjale tagatisest väljamaksete tegemiseks mõistliku tähtaja.

TurS § 15³ lg 1 näeb ette, et kui reisiettevõtja ei suuda oma maksevõime tõttu täita pakettreisilepingust tulenevat kohustust või jääb osutamata seotud reisikorraldusteenuste osaks olev reisiteenus, on ta kohustatud sellest Tarbijakaitseametit viivitamata teavitama.

Tarbijakaitseamet teavitab sellest omakorda tagatise andjat. TurS § 15 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustuste täitmise korraldamiseks kogutakse ja kontrollitakse nõudeid. Olles nõuded kokku kogunud ja ära kontrollinud, edastatakse väljamaksete tegemiseks vajalikud andmed tagatise andjale.

Eeltoodust tulenevalt ei saa tagatise tingimustena kasutada tingimusi ega tähtaegasid, mis piiraksid või takistaksid Tarbijakaitseametil tagatist vastavalt TurS §-le 15³ kasutada, sealjuures nõudeid koguda ja kontrollida ning väljamaksete tegemiseks vajalikke andmeid tagatise andjale esitada. See tähendab, et tagatise tingimustena ei tohi kasutada tingimusi ega tähtaegasid, mis ei võimalda tagatist vastavalt TurS §-le 15³ kasutada või mis lisaks TurS § 15³ sätestatutele näeb tagatise kasutamiseks ette täiendavaid kriteeriumeid.

Tagatise olemasolu ja kestuse puhul on oluline see, et tagatist saab kasutada ning väljamaksete tegemiseks vajalikke andmeid tagatise andjale esitada vastavalt turismiseaduses sätestatud tingimustele ja korras. Näiteks tuleb silmas pidada, et turismiseadusega ei ole erisätet nõuete aegumise kohta ette nähtud. See tähendab, et kohaldub tsiviilseadustiku üldosa seaduses sätestatud aegumise regulatsioon ja tagatise andja peab talle väljamaksete tegemiseks vajalike andmete edastamisel sellest lähtuma. Seejuures ei ole tagatise andjal õigust küsida muud

(näiteks nõuete põhjendamist ja nende dokumentaalset tõendamist), kui väljamaksete tegemiseks vajalikke andmeid (st andmeid selle kohta, et kellele, kuhu kontole ja mis summas väljamaksmisele kuuluvaid summasid tasuda tuleb).

Ühtlasi tuleb silmas pidada, et tagatise tingimustena ei tohi kasutada tingimusi ega tähtaegasid tagatisest väljamaksete tegemise kohta. Kuigi üldjuhul võib tagatisest väljamaksete tegemise mõistlikuks tähtajaks lugeda 14 päeva, eeldavad teatud juhud kiiremat väljamaksete tegemist. Näiteks olukorrad, kus tagatist on vaja kasutada, et korraldada reisijate naasmine reisi lähtepunkti või teise kokkulepitud kohta ja vahepealne majutamine või pakettreisi jätkamine. Seega ei ole võimalik tagatise tingimustega ühest miinimum- või maksimumtähtaega määrata.

- 7) **tagatise kestus ei tohi olla lühem kui kuus kuud, või kui ettevõtjal on mitu tagatist, siis vähemalt ühe tagatise kestus peab olema vähemalt kuus kuud** (TurS 15¹ lg 9 p 5);

Reisiettevõtja peab tagama, et kogu tema tegevuse igal ajahetkel oleks tal vähemalt üks kehtiv tagatis, mille kestus on vähemalt kuus kuud.

- 8) **tagatise ennetähtaegseks lõpetamiseks või tagatava summa ennetähtaegseks vähendamiseks on nõutav Tarbijakaitseameti kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek** (TurS 15¹ lg 9 p 6);

Eeltoodust tulenevalt on tagatise ennetähtaegne lõpetamine või tagatava summa ennetähtaegne vähendamine võimalik üksnes Tarbijakaitseameti nõusolekul. **See tähendab, et tagatist ei ole võimalik ennetähtaegselt lõpetada või tagatavat summat ennetähtaegselt vähendada ilma Tarbijakaitseameti nõusolekuta** ning tagatis kehtib sellest sõltumata, kas ja kuidas on reisiettevõtja omapoolsed kohustused (näiteks tasu maksmise kohustus tagatise vormistamise ja väljastamise eest) tagatise andja suhtes täitnud.

Tagatise tingimustes peab olema sõnaselgelt sätestatud, et tagatise ennetähtaegseks lõpetamiseks või tagatava summa ennetähtaegseks vähendamiseks on nõutav Tarbijakaitseameti kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek.

- 9) **uueks perioodiks tuleb tagatis seada vähemalt üks kuu enne eelmise tagatise kehtivuse lõppemist ning uue tagatise kehtivus peab algama vähemalt eelmise tagatise lõppemise päevale järgnevast päevast** (TurS 15¹ lg 9 p 7).

Reisiettevõtja on kohustatud omama nõuetekohast tagatist kogu oma tegevuse igal ajahetkel, kusjuures tagatise taotlemisel ja vormistamisel uueks perioodiks tuleb lähtuda eeltoodud tähtaegadest.

TurS § 15¹ lg 10 näeb ette, et **tagatise olemasolu tõendav dokument edastatakse Tarbijakaitseametile viivitamata pärast tagatise väljastamist.** See tähendab, et olenemata tagatise kehtivuse alguskuupäevast on reisiettevõtja kohustatud tagatise olemasolu tõendava dokumendi selle allkirjastatud kujul Tarbijakaitseametile edastama viivitamata pärast selle väljastamist.

Turismiseaduse, võlaõigusseaduse ja tarbijakaitseaduse muutmise seaduse eelnõu juurde lisatud seletuskirjas on selgitatud, et nõuded tagatisele on vajalikud üheltpoolt reisiettevõtja teavitamiseks, kuidas seada nõuetekohane tagatis, teisalt aitab ära hoida olukordi, kus ühe tagatise lõppedes ei ole järgmiseks perioodiks tagatist veel seatud või ei ole tagatist muul põhjusel praktikas võimalik kasutada (nt kui seda välistavad või piiravad muud lepingutingimused).

Direktiivi põhjendustes on välja toodud, et tagatav kaitse peaks olema kättesaadav niipea kui reisikorraldaja likviidsusprobleemide tõttu reisiteenuseid antud hetkel või tulevikus ei osutata või osutatakse üksnes osaliselt või kui teenuse pakkujad nõuavad, et reisijad nende eest tasuksid. Sama põhimõtte kohaldub ka seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustava ettevõtja suhtes.

TurS § 15³ lg 2 kohaselt otsustab tagatise kasutamise Tarbijakaitseamet. Arvestades tagatise eesmärki, milleks on reisijate täielik kaitstud olukorras, kus reisiettevõtja ei suuda oma maksevõime tõttu täita TurS § 15 lõigetest 3 ja 4 tulenevaid kohustusi, ei saa pidada sobivaks tagatise olemasolu tõendavaid dokumente, mille sõnastus ja sisu ei täida turismiseaduse eesmärki. Lubatud ei ole näiteks sellised tagatise tingimused, mis piiravad või takistavad tagatise kasutamist või mis loovad võimaluse tagatise kasutamiseks subjektiivse hinnangu alusel või mis seavad tagatise kasutamiseks tingimuslikke sätteid.

Seetõttu tuleks tagatise olemasolu tõendavas dokumendis selgelt välja tuua, et:

- antud garantii või kindlustus on välja antud reisiettevõtja turismiseadusega sätestatud tagatise kohustuse täitmiseks;
- antud garantiile või kindlustusele kohaldatakse üldiseid garantii- või kindlustuslepingule kehtivaid nõudeid niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus turismiseadusega ega tagatise mõtte ja eesmärgiga. Juhul, kui garantii või kindlustuse tingimused on vastuolus turismiseadusega või tagatise mõtte ja eesmärgiga, neid tingimusi ei kohaldata.

6. Tagatise kohustuslikud tingimused

Võttes arvesse eeltoodud tagatisele kohalduvaid tingimusi ja kriteeriume, peab reisiettevõtja turismiseadusega sätestatud tagatise kohustuse täitmiseks välja antud garantii või kindlustus sisaldama endas järgmist:

- 1) andmeid **reisiettevõtja** kohta;
- 2) andmeid **tagatise andja** ehk Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis asuva kindlustusseltsi, krediidiasutuse või finantseerimisasutuse kohta;
- 3) andmeid **tagatise saaja/soodustatud isiku** ehk Tarbijakaitseameti kohta;
- 4) tagatise olemasolu tõendava dokumendi alust, mille kohaselt **antud garantii või kindlustus on välja antud reisiettevõtja turismiseadusega sätestatud tagatise kohustuse täitmiseks;**
- 5) eelnevast punktist tingitud täpsustust, et **antud garantiile või kindlustusele kohaldatakse üldiseid garantii- või kindlustuslepingule kehtivaid nõudeid niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus turismiseadusega ega tagatise mõtte ja eesmärgiga.**

Juhul, kui garantii või kindlustuse tingimused on vastuolus turismiseadusega või tagatise mõtte ja eesmärgiga, neid tingimusi ei kohaldata;

- 6) turismiseadusega ette nähtud **kohustuste loetelu**, mille täitmiseks tagatis on välja antud (TurS § 15 lõiked 3 ja 4 ning TurS § 15³ lg 3 p 2);
- 7) **tagatise suurust**;
- 8) **tagatise kehtivuse aega** tagatise kehtivuse alguskuupäevana ja lõpukuupäevana;
- 9) **tagatise andja e-posti aadressi ja/või aadressi**, kuhu tagatise saaja/soodustatud isik tagatise kasutamise vajadusest ja tagatisest väljamaksete tegemisest teavitab;
- 10) tingimust, et **tagatise ennetähtaegseks lõpetamiseks või tagatava summa ennetähtaegseks vähendamiseks on nõutav Tarbijakaitseameti kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek**;
- 11) andmeid **tagatise väljastamise aja ja koha kohta**;
- 12) tagatise andja ja reisiettevõtja **allkirju**.